

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΑΝΟΙΚΤΑ
ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΑ
ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Πολιτική, Πόλεμος, Στρατηγική

Ενότητα 9: Ναπολεόντειοι Πόλεμοι

Γιώργος Μαργαρίτης
Τμήμα Πολιτικών Επιστημών

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΑΝΟΙΚΤΑ
ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΑ
ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Ναπολεόντειοι Πόλεμοι

1793 - 1815

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Περιεχόμενα ενότητας

---

1. Βασικές χρονολογίες.
2. Ο σύγχρονος πόλεμος.
3. Ναπολεόντειοι πόλεμοι (1797-1815).
4. Ειδική Βιβλιογραφία.

Σκοποί ενότητας

- Παράθεση βασικών χρονολογιών.
- Να γίνει αντιληπτός ο σύγχρονος πόλεμος.
- Να παρουσιαστούν οι Ναπολεόντειοι πόλεμοι (1797-1815).

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Βασικές χρονολογίες

Βασικές χρονολογίες

- 1794: Ο Ναπολέων Βοναπάρτης διακρίνεται στη μάχη στην Τουλών
- 1795: Ο Ναπολέων στην κεντρική πολιτική σκηνή – Διευθυντήριο
- 1796-1797: Στρατιά της Ιταλίας
- 1798-1799: Αίγυπτος
- 1799: Ο Ναπολέων Πρώτος Ύπατος
- 1804: Ο Ναπολέων Αυτοκράτορας των Γάλλων
- 1805- 806: Αούστερλιτς – Ιένα. Η Ναπολεόντεια Ευρώπη
- 1812: Εκστρατεία στη Ρωσία
- 1814: Μάχη των Εθνών στη Λειψία
- 1815: Βατερλώ – τέλος της ναπολεόντειας εποχής

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Ο σύγχρονος πόλεμος

Ο σύγχρονος πόλεμος

- Μετά τις καινοτομίες που έφερε η Γαλλική Επανάσταση ο πόλεμος έπαψε πλέον να είναι μια αναμέτρηση ανάμεσα σε δύο αντίπαλα καθεστώτα, μια αναμέτρηση της ισχύος που διέθεταν οι ηγεμόνες, οι βασιλείς. Επρόκειτο πλέον για σύγκρουση ανάμεσα σε δύο κοινωνίες. Το ζητούμενο δεν ήταν η καταστροφή του αντίπαλου στρατού – και η υποταγή στη θέληση του νικητή του αντίπαλου καθεστώτος – αλλά πλέον η καταστροφή της αντίπαλης κοινωνίας από την οποία προερχόταν και της οποίας ήταν τμήμα ο στρατός.
- Οι στρατιώτες της νέας εποχής δεν έμοιαζαν με τους αντίστοιχους του Παλαιού Καθεστώτος: δεν ήσαν πλέον ακριβοί επαγγελματίες – **ήταν πολίτες που λάμβαναν μια στοιχειώδη στρατιωτική εκπαίδευση και οι οποίοι καλούνταν στα όπλα μόνο στο διάστημα που η πατρίδα – η αστική τάξη – τους είχε ανάγκη**. Υπήρχαν πλέον **άφθονοι διαθέσιμοι στρατιώτες** – οι μόνοι περιορισμοί προέρχονταν από τις δυνατότητες των μηχανισμών υποστήριξης. Ήσαν, με άλλα λόγια, **άφθονοι, άρα φθινοί, άρα αναλώσιμοι** : αυτό, στη στρατιωτική τέχνη σήμαινε πολλαπλασιασμό των “αποδεκτών απωλειών” – άρα απαιτούσε πιο σύνθετο σχεδιασμό.

Ο σύγχρονος πόλεμος

- Οι μαζικοί στρατοί του σύγχρονου κόσμου απαιτούσαν την υποταγή όλων των πόρων ενός έθνους στην συντήρηση και στη λειτουργία τους. Το κράτος αναλάμβανε ετούτο το καθήκον και έτσι έγινε περισσότερο πολύπλοκο από ποτέ άλλοτε καθώς ανέλαβε πλέον να ταξινομήσει και να ελέγξει κάθε λειτουργία της κοινωνίας.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Ναπολεόντειοι πόλεμοι (1797- 1815)

Ναπολεόντειοι πόλεμοι (1797-1815)

Ναπολέων Βοναπάρτης
(Napoléon Bonaparte)
Πηγή: Wikipedia

- Οι πόλεμοι που ονομάστηκαν Ναπολεόντειοι – καθώς δέσποζε σε αυτούς η προσωπικότητα του Ναπολέοντα Βοναπάρτη **δεν αποσκοπούσαν στην κατάσταση εδαφών ή την απόκτηση επιμέρους πλεονεκτημάτων. Στόχευαν στην επιβολή των κανόνων που είχε θεσπίσει μια νέα κοινωνική τάξη – η αστική – σε ολόκληρη την Ευρώπη.**

Ναπολεόντειοι πόλεμοι (1797-1815)

- Το απόλυτο του διαβήματος γέννησε παράπλευρα πεδία αναμέτρησης: την ιδεολογία – τον εκπορευόμενο φανατισμό – την πολιτική διάσταση της σύγκρουσης.
- Οι Ναπολεόντειοι πόλεμοι επέφεραν την για πρώτη φορά στον σύγχρονο κόσμο πολιτική ενοποίηση της ευρωπαϊκής ηπείρου πάνω σε ενιαίο οικονομικό, θεσμικό και τελικά πολιτικό σύστημα.

Ναπολεόντειοι πόλεμοι (1797-1815)

- Οι στρατοί της νέας εποχής ήσαν πολύ μεγαλύτεροι από εκείνους που ως τότε είχαν παραταχθεί στα πεδία των μαχών. Πολύ συχνά αυτό σήμαινε ότι έπρεπε να συγκροτήσουν διαφορετικές στρατιές, να ακολουθήσουν ανεξάρτητες διαδρομές και να πολεμήσουν σε πολλά διαφορετικά μέτωπα. Δημιουργήθηκε έτσι η ανάγκη διαίρεσης του εθνικού πλέον στρατού σε μικρότερα σώματα, σε υποδιαιρέσεις η καθεμία από τις οποίες θα μπορούσε ανεξάρτητα να διεξαγάγει στρατιωτικές επιχειρήσεις : η ανάγκη αυτή γέννησε τη βασική στρατιωτική μονάδα του σύγχρονου πολέμου, τη **μεραρχία** (γαλλικά division = διαίρεση).
- Οι νέες συνθήκες απομάκρυναν τον ηγέτη από το πεδίο της μάχης. Ολοένα και πιο συχνά ο σχεδιασμός των επιχειρήσεων θα γινόταν μακριά από τη σύγκρουση σε οργανωμένους χώρους όπου θα συγκεντρώνονταν οι επιτελικές υπηρεσίες – ένα είδος κυβέρνησης του πολέμου. Ο σχεδιασμός γινόταν πάνω στο χάρτη, με πολύπλοκους υπολογισμούς. Το ίδιο συνέβαινε με την προετοιμασία του πολέμου που πλέον άλλαζε ριζοσπαστικά την ίδια τη λειτουργία της κοινωνίας.

Ναπολεόντειοι πόλεμοι (1797-1815)

- Η τεχνολογία και συνακόλουθα η βιομηχανία κλήθηκε επίσης να υπηρετήσει και να προσαρμοστεί στις νέες στρατιωτικές ανάγκες. Χρειάζονταν πλέον αληθινά βιομηχανικά συγκροτήματα για να κατασκευάσουν τον τεράστιο αριθμό ομοιόμορφων στολών, υποδημάτων, ειδών στρατοπεδείας, όπλων με τα ίδια χαρακτηριστικά – ως την πιο μικρή λεπτομέρεια – μεγάλους αριθμούς πυροβόλων, οχημάτων, πυρομαχικών, εκρηκτικών.
- **Όλες ετούτες οι καινοτομίες στο πεδίο του πολέμου έγιναν ταυτόχρονα στοιχεία συγκρότησης του σύγχρονου κράτους. Ο επιτελικός σχεδιασμός – το πολιτικό σχέδιο - έγινε βάση της πολιτικής.**
- Οι σύγχρονοι πόλεμοι, όπως διαμορφώθηκαν στην ναπολεόντεια εποχή, επικαλούνταν την βιομηχανική επανάσταση, μέσα από τις καινοτομίες της οποίας θα αξιοποιούσαν στον υπέρτατο βαθμό τις νέες τους δυνατότητες.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Ειδική βιβλιογραφία

Ειδική βιβλιογραφία

- Forrest Alan, *Conscripts and Deserters: The Army and the French Society during Revolution and the Empire*, (1989)
- Bertrand Jean-Paul, *The Army of the French Revolution: From Citizen-soldier to Instrument of Power*, (1988) Princeton U.P.
- Luvaas Jay, *Napoleon and the Art of War*, (1999, Free Press)
- Epstein Robert M., *Napoleon's Last Victory and the Emergence of Modern War*, (1994, Kansas Univ. Press)
- Glover Michael, *Warfare in the Age of Bonaparte*, (2004, Pen and Sword)
- Connelly Owen, *The Wars of the French Revolution and Napoleon, 1792-1815*, (2005, Routledge)
- Holtman Robert B., *The Napoleonic Revolution*, (1967, Lippicott)
- Rothenberg Gunther, *The Napoleonic Wars (Smithsonian History of Warfare)*, (2006, Harper Perennial)

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Γιώργος Μαργαρίτης.
«Τίτλος Μαθήματος. Πολιτική, Πόλεμος, Στρατηγική. Ναπολεόντειοι
Πόλεμοι». Έκδοση: 1.0. Θεσσαλονίκη 2014. Διαθέσιμο από τη δικτυακή
διεύθυνση: http://opencourses.auth.gr/eclass_courses.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΑΝΟΙΚΤΑ
ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΑ
ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Τέλος ενότητας

Επεξεργασία: Μαρία Φράγκου
Θεσσαλονίκη, Εαρινό Εξάμηνο 2014-2015

